

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Evrim RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Sivas ili Zara ilçesi Şenyayla Köyü yakınlarında planlanan AR:202400643 (ER:2066960) ruhsat numaralı “Yarma Yöntemi ile Pomza Arama Projesi” kapsamında toplam 1.290,29 hektarlık ruhsat alanının 17,53 hektarlık bölümünde arama faaliyetleri yapılması planlanmaktadır. Proje faaliyet alanı Çevirmehan Köyü, Çamlıkalem Mecrası, Pazarbelen ve Güllüali köylerini de kapsamaktadır. Proje Tanıtım Dosyasında faaliyet alanının 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planında “tarım arazisi” kullanımında kaldığı belirtilmektedir. Bunun yanında proje sahası ve çevresinde tarım faaliyetleri, arıcılık ve hayvancılık faaliyetleri yoğun olarak sürdürülmekte, kırsal yerleşimler ve bazı özel mülkiyete konu parseller bulunmaktadır.

Öte yandan proje sahasının yerleşim yerlerine olan mesafesine ilişkin önemli bir çelişki bulunmaktadır. Proje Tanıtım Dosyasında en yakın konut mesafesi 178 metre olarak belirtilmesine rağmen, yargı sürecinde hazırlanan bilirkişi raporlarında bu mesafenin yaklaşık 90 metre olduğu ifade edilmektedir. Bu durum, faaliyet sırasında ortaya çıkabilecek toz emisyonu, gürültü, titreşim ve ağır araç trafiğinin yerleşim alanları üzerindeki etkilerinin yeterince değerlendirilip değerlendirilmediği konusunda ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Ayrıca bölgenin yalnızca tarımsal değil kültürel ve doğal değerler bakımından da hassas bir alan olduğu görülmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kültür envanterinde proje sahasının yakın çevresinde iki adet kültür varlığı yer almaktadır. Bunlardan biri Alishir Köyü sınırlarında bulunan Meryem Ana Şapeli (kilise kalıntıları), diğeri ise Güllüali Köyü içerisinde bulunan Hocasöğüdü Sırtı olarak kayıtlıdır. Ancak proje tanıtım dosyasında ve ilgili değerlendirmelerde bu kültürel varlıklar üzerinde yeterince durulmadığı anlaşılmaktadır.

Proje sahası aynı zamanda Yeşilirmak Havzası içerisinde yer almaktadır. Zara ve çevresi, Yeşilirmak Nehri'nin kollarını besleyen önemli su kaynaklarının bulunduğu bir coğrafyadır. Bölgedeki köylerden geçen dere ve su kaynakları hem tarımsal üretim hem de kırsal yaşam açısından hayati öneme sahiptir. Bu nedenle madencilik faaliyetlerinin yerüstü ve yeraltı su kaynakları üzerindeki olası etkilerinin bilimsel olarak değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bunun yanında proje sahası Köseadağ eteklerinde yer almakta olup, bu bölge hem tarihsel açıdan önemli bir coğrafya hem de biyolojik çeşitlilik bakımından değerli bir doğal alan niteliğindedir. Köseadağ çevresi birçok bitki ve hayvan türü için yaşam alanı oluşturmakta, bölgenin flora ve fauna açısından önemli bir ekolojik bütünlük taşıdığı bilinmektedir. Bu nedenle planlanan madencilik faaliyetlerinin bölgedeki ekosistem üzerinde yaratabileceği etkilerin kapsamlı biçimde incelenmesi gerekmektedir.

Ayrıca ruhsat alanının 1.290 hektar gibi oldukça geniş bir alanı kapsamaması, arama faaliyetinin ilerleyen süreçte işletme faaliyetlerine dönüşmesi halinde bölgesel ölçekte çevresel, tarımsal ve sosyo-ekonomik etkiler doğurabileceği yönünde ciddi kaygılar yaratmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Sivas ili Zara ilçesinde Şenyayla, Çevirmehan, Güllüali ve Pazarbelen köylerini kapsayan AR:202400643 (ER:2066960) ruhsat numaralı pomza arama projesi için verilen "ÇED Gerekli Değildir" kararı hangi teknik, bilimsel ve çevresel değerlendirmelere dayanılarak verilmiştir? Bu karar alınırken hangi kurum ve uzman görüşleri dikkate alınmıştır?
2. Proje Tanıtım Dosyasında faaliyet alanının 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planında "tarım arazisi" kullanımında kaldığı belirtilmesine rağmen bu alanda madencilik arama faaliyetlerine izin verilmesinin planlama mevzuatı bakımından hukuki dayanağı nedir? Bu konuda herhangi bir plan değişikliği yapılmış mıdır?
3. Proje sahası ve çevresinde tarım arazileri, meralar ve su kaynakları bulunduğu dikkate alındığında, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, 4342 sayılı Mera Kanunu ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu kapsamında gerekli izin ve uygun görüşler alınmış mıdır? Alındıysa hangi kurumlar tarafından verilmiştir?
4. Proje sahası içerisinde veya bitişiğinde özel mülkiyete konu parseller bulunduğu yönündeki bilgiler dikkate alındığında, 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7'nci maddesi uyarınca mülk sahiplerinden alınması gereken izin veya muvafakatler temin edilmiş midir?
5. Proje Tanıtım Dosyasında en yakın konut mesafesi 178 metre olarak belirtilmiş olmasına rağmen bilirkişi raporlarında bu mesafenin yaklaşık 90 metre olduğu ifade edilmektedir. Bu çelişki doğru mudur? Yerleşim yerlerine bu denli yakın bir alanda gerçekleştirilecek faaliyetlerin toz emisyonu, gürültü, titreşim ve ağır araç trafiği açısından yaratacağı etkiler nasıl değerlendirilmiştir?
6. Proje sahasının Şenyayla, Çevirmehan, Güllüali ve Pazarbelen köylerinin yaşam alanlarına yakınlığı dikkate alındığında, proje kapsamında yapılacak kazı ve yarma faaliyetleri sonucu oluşacak hafriyat miktarı ile nakliye trafiğinin köy yolları, tarım alanları ve kırsal yaşam üzerindeki etkilerine ilişkin bir değerlendirme yapılmış mıdır?
7. Proje sahası Yeşilirmak Havzası içerisinde yer almakta olup bölgedeki köylerden geçen dere ve su kaynakları Yeşilirmak Nehri'nin kollarını beslemektedir. Bu kapsamda proje alanı ve çevresinde bulunan su kaynakları, dere yatakları ve yeraltı su rezervleri üzerindeki olası etkiler araştırılmış mıdır?

8. Söz konusu alanda geçmişte erozyon kontrolü ve ağaçlandırma çalışmaları kapsamında Orman Genel Müdürlüğüne tahsis işlemleri yapıldığı yönündeki iddialar doğru mudur? Doğru ise aynı alan için madencilik arama faaliyetinin uygun görülmesinin gerekçesi nedir?
9. Proje Tanıtım Dosyasında arama faaliyetinin 17,53 hektarlık alanla sınırlı olduğu belirtilmekle birlikte ruhsat alanının 1.290,29 hektar gibi oldukça geniş bir alanı kapsadığı dikkate alındığında, ilerleyen süreçte arama faaliyetinin işletme faaliyetlerine dönüşmesi halinde ortaya çıkabilecek kümülatif çevresel etkiler değerlendirilmiş midir?
10. Proje sahasının Köseadağ eteklerinde yer aldığı ve bu bölgenin hem tarihsel hem de doğal açıdan önemli bir coğrafya olduğu dikkate alındığında, madencilik faaliyetlerinin toprak erozyonu, heyelan riski ve ekosistem bütünlüğü üzerindeki etkilerine ilişkin herhangi bir teknik analiz yapılmış mıdır?
11. Proje kapsamında kullanılacak iş makineleri, kamyon trafiği ve nakliye güzergâhlarının köy yolları ve bölgesel ulaşım güvenliği üzerindeki etkileri değerlendirilmiş midir?
12. Proje sahası ve çevresinde biyolojik çeşitlilik, endemik bitki türleri ve yaban hayatı bakımından herhangi bir ekolojik envanter çalışması yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?
13. Kültür ve Turizm Bakanlığı envanterinde proje sahasının yakın çevresinde yer aldığı belirtilen Alishir Köyü'ndeki Meryem Ana Şapeli (kilise kalıntıları) ile Güllüali Köyü'ndeki Hocasöğüdü Sırtı kültür varlıklarına ilişkin 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında ilgili kurumlardan görüş alınmış mıdır?